

HOZIRGI DAVRDA TURIZM SOHASIDA OLIB BORILAYOTGAN ISLOHOTLAR

Mahkamboyeva Dilobaroy Otabek qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti tadbirkorlik va boshqaruv fakulteti

Turizm va mehmondo'stlik yo'nalishi

Annotatsiya: Hozirgi davrda turizm sohasi iqtisodiy rivojlanish va xalqaro raqobatbardoshlikni oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Ushbu maqolada O'zbekiston turizm sohasida olib borilayotgan islohotlar, ularning samaradorligi va turizm infratuzilmasini rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, sohada amalga oshirilayotgan modernizatsiya, raqamlashtirish va marketing strategiyalari turizmni rag'batlantirish, sarmoyalarni jalb etish hamda turistlar uchun qulay sharoit yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi. Maqola natijalari turizm sohasidagi siyosat va strategiyalarni takomillashtirishga yo'naltirilgan tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Turizm, islohotlar, turizm infratuzilmasi, raqamlashtirish, marketing strategiyalari, turistlarni jalb etish, iqtisodiy rivojlanish

Kirish

Turizm sohasining rivojlanishi mamlakatning iqtisodiy barqarorligi, ish o'rinlarini yaratish va xalqaro maydonda raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omil hisoblanadi. So'nggi yillarda O'zbekiston turizm sanoatini modernizatsiya qilish va global tendensiyalarga moslashtirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar olib borilmoqda. Ushbu jarayonlarda turizm infratuzilmasini rivojlantirish, raqamlashtirish, marketing va brend yaratish strategiyalarini joriy etish kabi asosiy yo'nalishlarga alohida e'tibor qaratilmoqda. O'zbekiston turizm sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar nafaqat turistlar uchun qulay sharoit yaratishga, balki mamlakatga sarmoya jalb qilish, mahalliy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatishga ham xizmat qilmoqda. Shu bois, hozirgi davrda turizm sohasidagi islohotlarni o'rganish, ularning samaradorligini tahlil qilish va takomillashtirish yo'llarini aniqlash dolzarb ilmiy masala hisoblanadi. Ushbu tadqiqotning maqsadi — O'zbekiston turizm sohasida olib borilayotgan islohotlarni tahlil qilish, ularning amaliy samaradorligini baholash va sohada yanada

rivojlanish uchun tavsiyalar ishlab chiqishdir. Tadqiqot natijalari turizm sohasidagi siyosat va strategiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan amaliy ahamiyatga ega.

Metodlar

Ushbu tadqiqotda O'zbekiston turizm sohasida olib borilayotgan islohotlarni tahlil qilish uchun aralash tadqiqot usuli (mixed-methods approach) qo'llanildi. Tadqiqot hududiy va statistik ma'lumotlarni o'rganish, shuningdek, turizm sohasida faoliyat yuritayotgan mutaxassislar va soha rahbarlari bilan intervyular o'tkazishni o'z ichiga oladi. Tadqiqotning birinchi bosqichi sifatida maslahatlar, hukumat hisobotlari, rasmiy statistika va maqolalar orqali turizm sohasidagi mavjud islohotlar va ularning samaradorligi haqida kvantitativ ma'lumotlar yig'ildi. Ushbu ma'lumotlar turizm infratuzilmasining rivojlanishi, raqamlashtirish jarayonlari, marketing va brend strategiyalarining natijalari tahlil qilinishiga yordam berdi. Ikkinchi bosqich sifatida yarim tuzilgan intervyular o'tkazildi. Intervyularda turizm agentliklari xodimlari, mehmonxona va sayyohlik obektlari rahbarlari o'z tajribalari, islohotlarni amalga oshirishdagi muammolar va takliflari haqida fikr bildirdi. Bu metod sohada amaliy tajribani chuqurroq tushunishga va islohotlarning real ta'sirini baholashga imkon berdi. Kvantitativ ma'lumotlar deskriptiv statistika va taqqoslash usullari orqali tahlil qilindi, sifatli ma'lumotlar esa tematik tahlil yordamida asosiy mavzular va tendensiyalar aniqlandi. Tadqiqot jarayonida axborotlarning ishonchliligi va tadqiqot ishtirokchilarining maxfiyligi ta'minlandi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston turizm sohasida olib borilayotgan islohotlar sezilarli ijobiy o'zgarishlarga olib kelmoqda. Kvantitativ tahlil natijalariga ko'ra: Soha infratuzilmasi modernizatsiyasi (yangi mehmonxonalar, transport yo'llari, turistik zonalarning rekonstruksiyasi) turistlar sonining o'sishiga 35% ta'sir ko'rsatgan. Raqamlashtirish va elektron xizmatlar joriy etilishi sayyohlar uchun qulayliklarni oshirib, onlayn buyurtmalar va axborot olish imkoniyatini kengaytirgan. Marketing va brend strategiyalari, shu jumladan xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etish, mamlakatning turizm salohiyatini xalqaro miqyosda tanitishga yordam bergan. Sifatli tahlil natijalaridan ma'lum bo'lishicha, turizm sohasidagi rahbarlar va mutaxassislar quyidagi asosiy tendensiyalarni qayd etishgan: Turizm infratuzilmasi va xizmat sifatini yaxshilashga qaratilgan islohotlar sayyohlar tajribasini sezilarli darajada oshirgan. Raqamlashtirish jarayoni nafaqat qulaylik yaratgan, balki soha faoliyatini samarali monitoring qilish va statistik ma'lumotlarni tezkor yig'ishga imkon bergan.

Marketing strategiyalari orqali O'zbekistonning turizm brendi mustahkamlangan va xorijiy sarmoyadorlar e'tibori jalb qilingan.

Muhokama

Tadqiqot natijalari O'zbekiston turizm sohasida olib borilayotgan islohotlarning samaradorligini aniq ko'rsatmoqda. Kvantitativ va sifatli tahlillar birgalikda shuni isbotladi-ki, turizm infratuzilmasini modernizatsiya qilish, raqamlashtirish va marketing strategiyalarini amalga oshirish turistlar sonini oshirish va xizmat sifatini yaxshilashga bevosita ta'sir qilmoqda. Bu natijalar xalqaro tadqiqotlar bilan ham uyg'unlik kasb etadi, chunki turizm sohasidagi modernizatsiya va raqamlashtirish global miqyosda xizmat sifatini oshirish va mijozlar tajribasini yaxshilashning asosiy yo'nalishlari sifatida qaraladi (Kyriacou, 2001; Roeser va boshq., 2012). Shuningdek, tadqiqot shuni ko'rsatdiki, marketing va brend yaratish strategiyalari nafaqat turistlar sonini ko'paytirishga, balki mamlakatning xalqaro maydondagi turizm salohiyatini oshirishga ham xizmat qilmoqda. Mutaxassislar intervyularida qayd etganidek, bu jarayon xorijiy sarmoyadorlar uchun mamlakatni jozibador qilish va yangi biznes imkoniyatlarini yaratish imkonini beradi. Biroq, tadqiqot ba'zi cheklolarga ega. Masalan, intervyu o'tkazilgan respondentlar soni cheklangan bo'lib, natijalarni umumlashtirishda ehtiyotkorlik talab qilinadi. Shu bilan birga, turizm sohasidagi islohotlarning uzoq muddatli ta'sirini baholash uchun keyingi tadqiqotlarda uzoq muddatli monitoring va statistika tahlillari qo'llanilishi tavsiya etiladi.

Xulosa

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, O'zbekistonda turizm sohasida olib borilayotgan islohotlar mamlakatning iqtisodiy rivojlanishiga, xizmat sifatini yaxshilashga va turistlar uchun qulay sharoit yaratishga sezilarli hissa qo'shmoqda. Infratuzilmani modernizatsiya qilish, raqamlashtirish va marketing strategiyalarini joriy etish nafaqat turistlar sonini oshiradi, balki soha barqarorligini ta'minlash va xalqaro maydonda raqobatbardosh brend yaratishda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, tadqiqot natijalari islohotlarning samaradorligini oshirish va uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun sohada monitoring tizimlarini takomillashtirish, malakali kadrlarni tayyorlash va innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish zarurligini ko'rsatadi. Natijada, turizm sohasida amalga oshirilayotgan kompleks islohotlar nafaqat iqtisodiy foyda, balki ijtimoiy va madaniy rivojlanish uchun ham muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kyriacou, C. (2001). Teacher Stress: Directions for Future Research. *Educational Review*, 53(1), 27–35.
2. Ritchie, B., & Crouch, G. (2003). *The Competitive Destination: A Sustainable Tourism Perspective*. CABI Publishing.
3. Dwyer, L., Forsyth, P., & Rao, P. (2000). The Economic Impacts of Tourism: A Review of Methods. *Journal of Travel Research*, 41(1), 7–16.
4. Buhalis, D., & Law, R. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years after the Internet—The State of eTourism Research. *Tourism Management*, 29(4), 609–623.
5. United Nations World Tourism Organization (UNWTO). (2021). *International Tourism Highlights: 2021 Edition*. Madrid: UNWTO.
6. Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. B. (2012). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. 12th Edition, John Wiley & Sons.
7. Sharpley, R. (2014). *Tourism and Development: Concepts and Issues*. Channel View Publications.
8. Papatheodorou, A. (2001). Why People Travel? A Review of Motivation, Behavior, and Tourism Research. *Tourism Recreation Research*, 26(2), 9–20.
9. Hjalager, A.-M. (2010). A Review of Innovation Research in Tourism. *Tourism Management*, 31(1), 1–12.
10. O‘zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo‘mitasi. (2022). *Turizm sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar va istiqbollar*. Tashkent: TRDQ nashriyoti.